

N:o 86.

Af herr **A. Olsson** i Ornakärr, om afskrifning i vissa fall af kronoarrendatorers skilnadsarrenden.

De ogynsamman konjunkturen, som under en följd af år varit rådande för jordbruket, hafva äfven visat sin verkan deruti, att ett stort antal arrendatorer nödgats, merendels i följd af bristande möjlighet att ställa förnyad borgen för arrendeskyldigheterna, när den förut aflemnade löftesförbindelsen utlöpt, frånträda sina arrenden. De egendommar, som af dem innehafts på arrende, hafva derefter för den återstående kontraktstiden upplåtits på nytt arrende, med förbindelse för förre arrendatorn att till kontraktstidens slut erlægga det belopp, hvarmed den nya arrendeafgiften understigit det af honom utfasta arrendebeloppet. Då vid dessa arrendeupplåtelse arrendeafgiften oftast nedgått ganska väsentligt, har kronan efter hand fått fordringar i dylika s. k. skilnadsarrenden, hvilka uppgå till ett betydligt belopp. Dock kan det tagas för visst, på grund af så väl myndigheternas utlåtande som de upplysningar, som eljest kunna inhemtas, att endast en ytterst ringa del af dessa skilnadsarrenden kan påräknas inflyta i statsverkets kassa. Ett särskildt stöd för denna uppfattning lemna de upplysningar, som vederbörande uppbördsmän och Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Östergötlands län lemnat rörande de i räkenskaperna för detta län bokförda fordringar i skilnadsarrenden, hvaraf framgår, att knappast någon af de betalningsskyldige vore att anse såsom vederhäftig.

Under sistlidna års riksdag afgaf Kongl. Maj:t i nådig proposition (n:o 38) det förslag: »att de för kronoegendom, med afseende hvarå rätt

till arrendets uppsägning enligt nådiga kungörelsen den 13 juli 1887 egt rum men icke begagnats, skilnadsarrende skall utgöras af förutvarande arrendator, denne må, så vidt han icke förverkat sitt kontrakt på grund af vanhäfd, befrias från utgifvande af skilnadsarrendet för den tid af arrendeperioden, som den 14 mars 1889 återstår». Vid nämnda riksdag väcktes dessutom motion i syfte: »att de arrendatorer, som under de sista 10 åren annorledes än för vanhäfd af egendomen måst afträda sina arrenden och vid den nya utarrenderingen blifvit staten skyldige skilnadsarrenden, måtte varda befriade från utgifvande af hela det skilnadsarrende, som den 14 mars 1889 för dem återstode». Den kongl. propositionen erhöll Riksdagens bifall af det hufvudsakliga skäl, att, då arrendatorerna af vissa bland kronans egendomar blifvit satta i tillfälle att genom uppsägning vinna befrielse från arrendena, en motsvarande förmån skäligen borde beredas de förutvarande arrendatorer, hvilka, derest de ej nödgats frånträda sina arrenden och derigenom gått miste om uppsägningsrätten, skulle kunnat af denna rätt draga fördel. Förslaget om att de arrendatorer, som under de tio sista åren måst afträda sina arrenden, utan att vanhäfd föranledt detta, och som blifvit skyldiga att betala skilnadsarrende, måtte derifrån befrias, bifölls icke, emedan behörig utredning i detta hänseende för det närvarande saknas.

Genom nämnda beslut hafva s. k. skilnadsarrendatorer blifvit skenbart likställda med arrendatorer, som enligt kongl. kungörelsen den 13 juli 1887 erhöillo rättighet att uppsäga sina arrenden till upphörande den 14 mars 1889. I verkligheten är det dock så, att många arrendatorer, som utfäst sig att betala för höga arrenden och genom prisfallet å landtmannaprodukter blifvit ännu mer oförmögna att uppfylla sina förbindelser, men måst lemna sina arrenden och nu stå i skuld till staten, äro utfattiga och hafva skulder, som de ej kunna betala; under det att andra kronans arrendatorers ekonomi icke blifvit så ruinerad, och för dem återstår en möjlighet att, under det prisen å landtmannaprodukter höjas, erhålla inkomster till deras utgifters betäckande.

Tager man derjemte i betraktande det obehag, som det medför för så kallade skilnadsarrendatorer, att de ständigt blifva hemsökta med utmätning, som dock vanligtvis icke leder till något annat resultat än att deras fattigdom alltjemt blifver konstaterad, under det att kronan blott har, i de flesta fall, värdelösa arrendefordringar, som utan allt gagn belasta dess räkenskaper; så saknas icke skäl för Riksdagen att vidtaga åtgärder till en förändring med afseende på denna sak, hvarför jag vördsamt föreslår,

att Riksdagen måtte besluta, att, i den mån behörig och nödig utredning öfver hvarje skilnadsarrende blifver verkstald, Kongl. Maj:t måtte, efter pröfning, afskrifva sådana, som hafva tillkommit, utan att arrendatorerna för vanhäfd måst afträda arrendena.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 26 januari 1889.

Anders Olsson.

Häruti instämma:

P. Truedsson.

Nils Nilsson.

N:o 87.

Af herr **A. Olsson** i Ornakärr, om *ändring af § 6 i kongl. stadgan den 1 juni 1850 angående fjerdingsmän.*

Kongl. stadgan angående fjerdingsmän den 1 juni 1850 innehåller i dess 6 § bestämmelse om de åligganden, som tillhöra fjerdingsmännen, men till följd af tid efter annan skedda förändringar uti så väl strafflag som civillag samt i öfrigt inom den judiciella och administrativa lagstiftningens område har åtskilligt, som i denna § omhandlas, numera upphört att ega tillämplighet, och annat i stället tillkommit, som torde bland fjerdingsmännens tjensteåligganden uti instruktionen böra inrymmas, hvar-